

LEADER+ jest programem pomocy bezzwrotnej Unii Europejskiej dla wsparcia rozwoju obszarów wiejskich. W 15 „starych” krajach UE jest Inicjatywą Wspólnotową podobnie jak EQUAL czy INTERREG. W Polsce „Pilotażowy program Leader+” (w skrócie PPL+) jest Działaniem 2.7 Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich”.

Program w UE realizowany jest od 1991 roku, a LEADER+ to trzeci etap tego programu realizowanego w latach 2000-2006. Program LEADER+ skierowany jest do wszystkich obszarów wiejskich UE. W Polsce program realizowany jest po raz pierwszy, z wyraźnym przydomkiem – „pilotażowy”.

Program LEADER+ charakteryzuje się poprzez siedem następujących cech:

- Partnerstwo przedstawicieli trzech sektorów – instytucji publicznych, biznesu i organizacji pozarządowych – określone mianem Lokalnej Grupy Działania (w skrócie -LGD), w której partnerzy społeczni i gospodarczy mają co najmniej 50% głosów w ciele decyzyjnym LGD,
- Innowacja – program jest „laboratorium” dla pojawiania się i testowania nowych podejść i projektów zintegrowanego i zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich,
- Podejście terytorialne – program realizowany jest na obszarach mikroregionów (kilku lub kilkunastu gmin) spójnych pod względem geograficznym, gospodarczym, historycznym, kulturowym, przyrodniczym o liczbie ludności od 10 do 100 tys. i gęstości poniżej 150 osób/km² w Polsce (w UE – poniżej 120 osób/km²),
- Oddolne podejście – określenie obszaru mikroregionu i działań realizowanych przez LGD dokonywane jest przez mieszkańców obszaru i działające tam instytucje lokalne,
- Zintegrowane podejście – łączenie działań, zasobów i kompetencji różnych sektorów,
- Tworzenie sieci (lobby na rzecz rozwoju obszarów wiejskich) i współpraca pomiędzy LGD (wspólne projekty),
- Lokalne finansowanie i zarządzanie – LGD samodzielnie rozporządza środkami przekazanymi Grupie przez władze centralne lub regionalne.

Lokalne Grupy Działania, aby otrzymać środki muszą przygotować tematyczne strategie (plany) rozwoju (w Polsce nosi nazwę Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich). Ostatecznymi beneficjentami Programu są jednak lokalne instytucje publiczne, organizacje pozarządowe i przedsiębiorcy, którzy otrzymują pomoc w związku ze zgłaszanymi przez nich projektami rozwoju na obszarach wiejskich. W ramach PPL+ nie będzie przekazywania środków wnioskodawcom czyli tzw. regrantingu.

W krajach starej „15” Unii Europejskiej działają 892 Lokalne Grupy Działania. W niektórych krajach rządy wspierają działalność dodatkowych Grup z innych środków (np. w Finlandii czy Hiszpanii).

W latach 2007-2013 znaczenie programu znacznie wzrosło, bowiem podejście typu LEADER+ będzie musiało być obowiązkowo zastosowane przez kraje lub regiony UE w

ramach programów operacyjnych nowego Europejskiego Funduszu Rolnego Rozwoju Obszarów Wiejskich, który powstanie z połączenia dotychczasowych środków przeznaczanych na rozwój obszarów wiejskich w ramach Funduszy Strukturalnych i w Wspólnej Polityce Rolnej (Filar II, w Polsce – PROW).

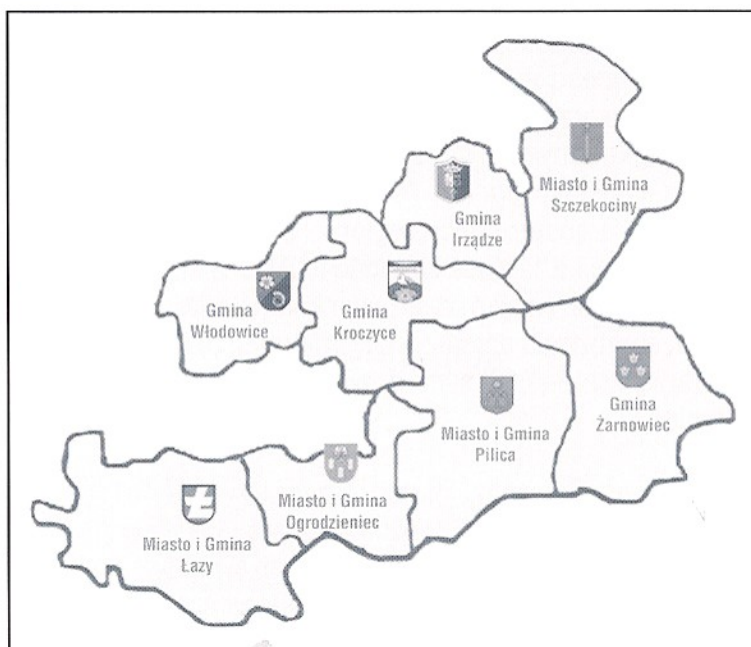
Pilotażowy Program Leader+ realizowany jest w ramach dwóch Schematów.

Schemat I PPL+ jest niejako etapem przygotowania społeczności wiejskich w Polsce do udziału w Programie LEADER+. Celami Schematu I PPL+ jest:

- wsparcie utworzenia Lokalnych Grup Działania (LGD), w formie fundacji, stowarzyszenia lub związku stowarzyszeń,
- wsparcie opracowania Zintegrowanych Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich, która musi być, podobnie jak w całej UE, skoncentrowana wokół co najmniej jednego z czterech tematów:
  - zastosowanie nowego know-how i nowych technologii dla uczynienia produktów i usług z terenów wiejskich bardziej konkurencyjnymi,
  - poprawa jakości życia na obszarach wiejskich,
  - dodanie wartości do produktów lokalnych, szczególnie poprzez ułatwienie dostępu do rynku małym jednostkom produkcyjnym w wyniku wspólnych działań,
  - jak najlepsze wykorzystanie zasobów naturalnych i kulturowych, włączając w to podkreślenie wartości miejsc szczególnych dla całej Unii Europejskiej, a określonych w ramach Natura 2000,
- promocja obszarów wiejskich,
- mobilizacja ludności do wzięcia aktywnego udziału w procesie rozwoju obszarów wiejskich.

Nabór wniosków do Schematu I PPL+ zakończył się 31 grudnia 2004 r. i 174 projekty w całej Polsce uzyskały rekomendacje Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do wsparcia finansowego. Wśród projektów, które uzyskały wsparcie znalazł się projekt „Perła Jury czyli realizacja Schematu I Pilotażowego Programu Leader+ w powiecie zawierciańskim”.

Projekt „Perła Jury” realizowany jest w ośmiu gminach powiatu zawierciańskiego: czterech wiejsko-miejskich: Łazy, Ogrodzieniec, Pilica, Szczekociny oraz czterech wiejskich: Irządze, Kroczyce, Włodowice, Żarnowiec.

W ramach projektu, realizowanego w okresie od września 2005 roku do marca 2006 roku utworzona została Lokalna Grupa Działania (LGD) i przygotowana niniejsza Zintegrowana Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich. Strategia ta jest podstawą do ubiegania się o środki na jej realizację w ramach Schematu II PPL+. W ramach strategii w Schemacie II będą mogły być zrealizowane tylko następujące działania:

- a) Szkolenia
- b) Analizy i ekspertyzy
- c) Przedsięwzięcia o charakterze informacyjnym
- d) Działania na rzecz promocji regionu, w tym imprezy kulturalne
- e) Współpraca i wymiana doświadczeń między LGD.

LGD będzie mogła też przeznaczyć do 15% środków na działalność operacyjną (administracyjno-biurową) LGD.

Maksymalne wsparcie w Schemacie II wynosi 750 tys. zł w wysokości 100% wnioskowanej kwoty. Środki przyznane będą, podobnie jak w Schemacie I, na zasadach konkursu.

Charakterystyka LGD jako jednostki odpowiedzialnej za realizację strategii

Lokalna Grupa Działania (LGD) jest instytucją, która będzie odpowiedzialna za realizację niniejszej Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich. Na obszarze gmin wiejskich i miejsko-wiejskich powiatu zawierciańskiego LGD przyjęła formę prawną stowarzyszenia o nazwie „Perła Jury”.

Stowarzyszenie zostało powołane w dniu 30 stycznia 2006 r. w Łazach przez kilkadziesiąt osób – przedstawiciele instytucji publicznych, organizacji pozarządowych i przedsiębiorstw, zainteresowanych realizacją niniejszej Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Stowarzyszenie pozostaje otwarte na nowych partnerów, którzy są zainteresowani aktywną realizacją niniejszej Strategii.

W dniu 30 stycznia 2006 r. ukonstytuował się Zarząd Stowarzyszenia Zgodnie z wymogami Pilotażowego programu Leader+, skład Zarządu jest tak skonstruowany, aby przedstawiciele partnerów społecznych i gospodarczych stanowili co najmniej 50%. Przy wyborze członków Zarządu zadbano też o zapewnienie równej reprezentacji dla obszarów wszystkich ośmiu gmin, jak również o spełnienie warunku obecności w Zarządzie minimum 40% kobiet i minimum 40% mężczyzn. Za zachowanie tego warunku, Lokalna Grupa Działania uzyska dodatkowy punkt w konkursie o sfinansowanie realizacji Strategii w Schemacie II PPL+. Jest to także wyrazem poparcia przez założycieli Stowarzyszenia idei równości kobiet i mężczyzn w zarządzaniu Lokalną Grupą Działania.

Na spotkaniu założycielskim Stowarzyszenia w dniu 30 stycznia 2006 r. powołano także Komisję Rewizyjną i Radę Programową Stowarzyszenia. Zarówno w przypadku Komisji, jak i Rady zadbano o zapewnienie w miarę równej reprezentacji dla ośmiu gmin i trzech sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego.